

การศึกษาวิธีการทำไร่กระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร อำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาญจนบุรี
White Galingale Cultivation for Promoting Community Economy of Farmers in Tha Maka District, Kanchanaburi Province

สุรเชษฐ์ วัฒนพนพันธ์¹, แดนวิชัย สายรักษา² และ รังสรรค์ สิงห์เลิศ²

Surachate Watanaponpan, Danwichai Sairuksa, and Rungson Singhalert

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Maha Sarakham University

¹E-mail tomsurachate@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8195-0179>

²E-mail Dr.dan2012@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0953-4629>

³E-mail Rungsonsing@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2813-9552>

Received 20/09/2022

Revised 25/09/2022

Accepted 30/09/2022

บทคัดย่อ

การทำไร่ปลูกกระชายขาว เป็นวิธีการผลิตดั้งเดิมผูกพันกับประเพณีเก่าแก่ของชุมชนเกษตรกรรมมาเนิ่นนาน ในอดีตที่เคยมีวิธีการผลิตแบบไร่ดั้งเดิม ก่อนที่จะปรับเปลี่ยนเป็นระบบการผลิตแบบใหม่โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง ต่อวัฒนธรรมและการจัดการทรัพยากร เมื่อมีการส่งเสริมการปลูกพืชเพื่อการค้าเกิดขึ้นจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจ ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการปลูกกระชายขาว เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร ศึกษาวิธีการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของ เกษตรกร และนำเสนอแนวทางการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยใช้ ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ผู้ให้ข้อมูล (2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ โดยเลือก แบบเจาะจงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม นำเสนอผลการวิจัยโดยการ พรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัญหาของการปลูกกระชายขาวควรอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำท่วมขัง เพื่อ ป้องกันกระชายเน่า การเตรียมดินของกระชายต้องกำจัดวัชพืชให้หมด โรคหัวเน่าของกระชายให้น้ำไปเผาทำลายนอก แปลง และปัญหาเรื่องของราคาตลาดในขณะเก็บเกี่ยวเป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกร วิธีการปลูกกระชายขาวเพื่อ ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร พบว่า ดินที่เหมาะสมกับการปลูกควรเป็นดินร่วนปนทราย พื้นที่ที่มีแสงรำไร ใช้ เหง้ากระชายในการปลูก โดยมีอายุ 7-10 เดือน ทำแปลงโดยการยกทรงสูง รองก้นด้วยปุ๋ย และคลุมฟางข้าวให้หนา ประมาณ 2 นิ้วเพื่อให้ดินชุ่มชื้น การเก็บเกี่ยวสามารถเก็บได้ตั้งแต่อายุ 6 เดือนขึ้นไป และแนวทางการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ คือการสร้างเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรในการค้าขายกระชายขาว ฟันฟูและอนุรักษ์ ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน การลดต้นทุนการผลิต ลดค่าปุ๋ย โดยการทำปุ๋ยหมักขึ้นใช้เอง ใช้สมุนไพรใน การกำจัดศัตรูพืช การทำให้ผลผลิตได้คุณภาพและมีมาตรฐาน ข้อเสนอแนะในการปลูกให้ติดตามพยากรณ์อากาศจาก ภาครัฐ ติดตามการตลาดของกระชายขาว ที่ช่วยให้เกษตรกรได้จำหน่ายสินค้าเป็นวงกว้างทั้งในไทยและต่างประเทศ

คำสำคัญ : กระชายขาว; เศรษฐกิจชุมชน; การทำไร่; เกษตรกร

[499]

Abstract

Kaempferia farming is a traditional production method that is tied to the old traditions of the agricultural community for a long time in the past used to have a traditional farming way of production before being converted to a new production system, taking into account the conformity with Culture and Resource Management When the promotion of commercial cultivation of crops took place, economic objectives resulted in a major change. Thus, in this study, the objectives of this study were to study the conditions and problems of white galingale cultivation, to study the white galingale cultivation of farmers, and to present the guidelines for white galingale cultivation to promote the community economy of farmers. In this study, the cultural qualitative research. The sample group was divided into 2 groups: 1) Key Informant, and 2) Casual Informant by choosing a specific (Purposive Sampling). The methodology was used. The data collection was conducted through interviews, observations, and focus group discussions, and data were analyzed using descriptive statistics. The results reveal that white galingale should be cultivated in an area without flooding to prevent rot of white galingale and weeds must be completely removed during soil preparation. If rhizome rot is found, white galingale must be removed and burned outside the plot. In addition, the problem of low prices during the harvesting season is a major problem for farmers. As for the white galingale cultivation method for promoting the community economy of farmers, white galingale should be cultivated in sandy loam soil in a lightly shaded area. White galingale cultivation is done on a raised bed with fertilizer added to the bottom of the hole. After cultivation, the bed is covered with rice straw about 2 inches thick to retain moisture in the soil. White galingale can be harvested after 6 months of planting. The guidelines for white galingale cultivation for promoting the community economy include building confidence for farmers in selling white galingale, restoring and conserving agricultural resources for balance and sustainability, reducing production and fertilizer costs by making compost and using herbs to get rid of pests, and producing quality and standardized produce. The suggestions are that farmers should follow the weather forecast from the government and monitor the market of white galingale for wider and better distribution of products both in Thailand and abroad.

Keywords: White Galingale; Community Economy; Farming; Farmer

[500]

Citation:

สุรเชษฐ์ วัฒนพนพันธ์, แดนวิชัย สายรักษา และ รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2565). การศึกษาวิธีการทำไร่กระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 499-512.

Watanaponpan, S., Sairuksa, D., & Singhalert, R., (2022). Knowledge, Attitude and Use of Cannabis in Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province.

Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 499-512; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.109>

บทนำ

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มี ภูมิประเทศทั้งที่ราบและภูเขาสูง อยู่มาภายลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นพื้นที่แห้งแล้งมีต้นแม่น้ำสำคัญหลายสาย ทำให้เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนี้ ได้มีการปรับตัวในการทำการเกษตรที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะการทำไร่ เกษตรกรได้ปรับใช้พื้นที่ทำการเกษตร โดยมีประสบการณ์ในการปลูกพืชไร่มาเป็นเวลาช้านานจนเป็นวิถีชีวิต ต่อมาภายหลังเมื่อมีความเจริญเกิดขึ้นเพราะมีการ ตั้งสถานที่ราชการ และมีถนนตัดผ่านนำความเจริญเข้าไปจึงทำให้เกษตรกรต่างถือนอพยพไปตั้งบ้านเรือนตั้งที่อยู่อาศัยร่วมกับประชาชนในพื้นที่เดิม และได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการทำพืชไร่แก่กันและกัน ปัจจุบัน ประชาชนที่อาศัยอยู่พื้นที่เดิมมาช้านานและเมื่อมีคนต่างถิ่นที่ขึ้นไปอาศัยพื้นที่ในการทำไร่และตั้งบ้านเรือน ได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการแบ่งปัน ความรู้และประสบการณ์ในการทำไร่ เช่น อ้อย กระชายขาว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และที่สำคัญมีการปลูกกระชายขาว ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาช้านาน การทำไร่ของเกษตรกร ได้สะสมประสบการณ์จนเป็นภูมิปัญญาที่ตกทอดกันมา

การทำไร่ปลูกกระชายขาว เป็นวิถีการผลิตดั้งเดิมผูกพันกับประเพณีเก่าแก่ของชุมชนเกษตรกรรมมาเนิ่นนานในอดีตที่เคยมีวิธีการผลิตแบบไร่ดั้งเดิม ก่อนที่จะปรับเปลี่ยนเป็นระบบการผลิตแบบใหม่ในปัจจุบัน หัวใจสำคัญของการทำไร่ในอดีต คือการเกษตรแบบธรรมชาติโดยคำนึงถึงความสอดคล้องตามธรรมชาติ การรักษาดินให้อุดมสมบูรณ์ใช้วิธีการใส่ปุ๋ยบำรุงดิน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องต่อวัฒนธรรมและการจัดการทรัพยากร เมื่อมีการส่งเสริมการปลูกพืชเพื่อทำการค้าเกิดขึ้นจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ผู้คนเริ่มต้องการที่ดินจำนวนมากขึ้นและเป็นของตนเอง ระบบเกษตรกรรมแบบถาวรในพื้นที่ขนาดใหญ่และระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลได้แพร่กระจายตัวไปยังชุมชนระบบเกษตรกรรมแบบใหม่จึงถูกนำมาใช้

โรคโควิด 19 (Covid19) เป็นโรคติดต่อเชื้อทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนา ซึ่งมีชื่อทางการว่า Sars-cov-2 ทำให้เกิดไข้และอาจมีปอดอักเสบ เริ่มพบผู้ป่วยครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคมพศ2562 ที่เมืองอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ภาคกลางของประเทศจีน ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีผู้คนหนาแน่นจึงเกิดระบาดใหญ่ได้รวดเร็ว มีคนเสียชีวิตเป็นจำนวนมากจนประเทศจีนต้องปิดเมืองและปิดประเทศ ผู้ป่วยรายแรกที่รักษาในประเทศไทยพบเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563 เป็นคนจีนที่รับเชื้อ ที่รับเชื้อการระบาด ในประเทศจีนและได้เดินทางมาประเทศไทยหลังจากนั้นมีผู้ป่วยอีกหลายรายที่มาจากประเทศอื่นส่วนผู้ป่วยที่ติดเชื้อในประเทศไทยรายแรก พบเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2563 การระบาดในประเทศไทยมีได้ลดจำนวนลงไปกลับเพิ่มขึ้น ใน ปีต่อๆมาจนปัจจุบันมีผู้ป่วยสะสมจำนวน 3,354,056 ราย เสียชีวิตจำนวนกว่า 24,334 ราย สถิตินับวันที่ 30 มีนาคม2565 พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ 25,389 ราย ทำให้มีผู้ป่วยสะสม 1,377,352 ราย หายป่วยกลับบ้าน 26,084 ราย เสียชีวิต 87 ศพ (ไทยรัฐออนไลน์, 2565) ประเทศไทย ได้พยายามป้องกันโดยซื้อวัคซีนจากหลายประเทศ ซึ่งเป็นไปด้วยความลำบากและล่าช้าในระยะแรก กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมการแพทย์แผนไทย

และการแพทย์ทางเลือก ได้พยายามคิดค้นวิจัยใช้สมุนไพรไทยเพื่อนำมาผลิตยาในการป้องกันและรักษาโรคโควิด 19 สมุนไพรไทยที่ได้รับความสนใจ หนึ่งในนั้นคือกระชายขาว

ความรุนแรงของโรคระบาดดังกล่าว ทำให้ มีการคิดค้นวิจัยเพื่อหาสมุนไพรที่มีฤทธิ์ต้านเชื้อ โควิด 19 ซึ่งปรากฏว่า มีการค้นพบ กระชายขาว สามารถยับยั้งเชื้อโรคดังกล่าวได้ จากผลการค้นคว้า ของศาสตราจารย์ นายแพทย์ บรรจง มไหสวริยะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 พบว่า สารสกัดกระชายขาวมีฤทธิ์ต้านเชื้อก่อโรค Covid 19 ได้ในหลอดทดลอง และอยู่ระหว่างการศึกษาย่างต่อเนื่องเพิ่มเติมในความปลอดภัยปริมาณที่เหมาะสมต่อการบริโภค (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564) จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงทำให้ตลาดมีความต้องการกระชายขาวเพื่อนำไปผลิตยาเป็นอย่างมาก นอกเหนือจากตลาดต่างประเทศ ทำให้มีราคาเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่า โดยพ่อค้ามาซื้อทั้งไร่ กระทรงเกษตรและสหกรณ์ได้เดินหน้าหนุนสมุนไพรแปลงใหญ่ ทั้ง 77 จังหวัดในปี พ.ศ 2565 รายงานข่าวจากกระทรวงพาณิชย์ระบุว่า กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าภายในติดตามดูแลราคากะชายขาวอย่างใกล้ชิดหลังกระแสของการแพร่ระบาด Covid 19 รายงานระบุว่าส่งผลให้กระชายขาวเป็นที่ต้องการมากขึ้น ทั้งนี้เพราะกระชายขาวอยู่ในกลุ่มของพืชผักเช่นเดียวกับพริก ขิง พริกไทย ซึ่งยังไม่ใช้สินค้าควบคุม โดยการติดตามราคาเบื้องต้นพบว่าราคาขายปรับเพิ่มขึ้นมาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50-60 บาท โดยราคาขายส่งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 90-120 บาท ในขณะที่ราคาขายปลีกกิโลกรัมละ 120-150 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทางการขนส่ง ขณะที่พื้นที่เพาะปลูก มีอยู่ทั่วไป แต่มีพื้นที่สำคัญพบมากที่จังหวัดกาญจนบุรี นครปฐมและราชบุรี ส่วนใหญ่จะเริ่มเพาะปลูกในเดือนพฤษภาคมผลผลิตจะออกในเดือนธันวาคมของทุกปี โดยมีปริมาณผลผลิตโดยรวมต่อปีเฉลี่ยที่ 10,000 ถึง 10,000 ตัน ล่าสุดในปีพ.ศ. 2564 ที่ผ่านมา อยู่ที่ 11,000 ถึง 12,000 ตัน ราคาที่สูงขึ้นยังถือว่าสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและเป็นช่วงผลผลิตออกน้อย กรมการค้าภายในติดตามดูแลปัญหานี้อย่างใกล้ชิดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบไม่ให้เกิดการเอาเปรียบการซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2565) แหล่งค้าขายกระชายขาวที่สำคัญของไทย มีกระจายทั่วไปที่สำคัญได้แก่กาญจนบุรี ตาก เชียงราย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก น่าน ตาก พะเยา ลำพูน เชียงใหม่ ลำปางและในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่จังหวัด นครราชสีมา และเลย โดยมีประเทศคู่ค้าสำคัญ คือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้ก็ยังมีประเทศปากีสถาน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาและนิวซีแลนด์

จากสถานการณ์ ที่ระบาดเข้ามาในประเทศไทยครั้งนี้ มีผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนทั่วไป เพื่อหาทางป้องกันและรักษาโรคโควิด 19 ดังกล่าว ประกอบกับรัฐบาลก็ได้สนับสนุนให้ประชาชนหันมาปลูกสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยาสามารถนำไปผลิตเป็นยาสมุนไพรหลายชนิดในการรักษาโรคโควิด 19 ได้ ดังนั้นสมุนไพรกระชายขาวจึงได้รับความสนใจเพราะเกษตรกรมีความชำนาญและคุ้นเคยในการปลูก ทำให้การปลูกกระชายขาวมีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เพราะมีราคาสูง มีตลาดรองรับมากมาย จากเดิมที่กระชายขาวถูกนำเข้าโรงงานอุตสาหกรรม ผลิตอาหาร ประเภทกระชายขาวทำไวน์ ซึ่งอยู่ในวงจำกัด เมื่อปริมาณความต้องการกระชายขาวเพิ่มขึ้น จึงมีการระดมการปลูก ที่แตกต่างไปจากภูมิปัญญาเดิม มีความพยายามในการ

ปลูกกระชายขาวในพื้นที่ของเกษตรกร การพัฒนาประเทศในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา นับได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ขาดความสมดุล ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ความไม่สมดุลของการพัฒนาดังกล่าวได้ละเลยมิติความเป็นมนุษย์ ครอบครัวยุคใหม่ สังคมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสังคมตามมาอีกมากมาย

จากสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลในยุคปัจจุบัน ได้ปรับกระบวนการพัฒนาประเทศแนวใหม่ ภายใต้แนวคิด “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อนำประเทศไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยการพัฒนาตามแนวทาง (Model) ไทยแลนด์ 4.0 ดังกล่าวต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value –Based Economy” หรือ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตจากการเกษตรระดับรากหญ้าที่เป็นต้นน้ำ ไปสู่สินค้าเชิงเศรษฐกิจชุมชนฐานราก เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี โดยเฉพาะภาคเกษตร เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเป็นดินแดนแห่งพืชไร่ พืชผักและผลไม้ เนื่องจากความหลากหลายของชนิดของพืชไร่ ที่ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกมาทั้งปี บางอย่างก็มีให้กินตลอด บางอย่างก็มีเฉพาะฤดูเท่านั้น อย่างเช่น “กระชายขาว” ที่ส่วนใหญ่จะปลูกได้ในช่วงฤดูฝนต่อเนื่องถึงฤดูร้อนเป็นเวลา 9 เดือน และต้องถือว่ากระชายขาวนั้นเป็นพืชไร่ชนิดหนึ่งชนิดหนึ่งที่สำคัญของไทยและปลูกได้ดีในพื้นที่ทั่วไปโดยเฉพาะในพื้นที่ราบ

สภาพทั่วไป สภาพภูมิศาสตร์ ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่มีสภาพแห้งแล้ง แม่น้ำแม่กลองสำคัญหลายสาย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 129 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 19,483,148 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12 ล้านไร่ มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศรองจากจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกได้ 3 ลักษณะดังนี้ 1). เขตภูเขาและที่สูง พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของจังหวัด ได้แก่บริเวณอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์และอำเภอไทรโยค มีลักษณะเป็นเทือกเขาต่อเนื่องมาจากเทือกเขาถนนธงชัยถัดไปทางด้านตะวันตกของจังหวัด เทือกเขาตะนาวศรีซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับ ประเทศเมียนมาร์ทอดยาวลงไปตามด้านใต้ บริเวณนี้จะเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัด คือแม่น้ำแควใหญ่ และแควน้อย 2).เขตที่ราบลูกฟูก ได้แก่พื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่บริเวณอำเภอเลาขวัญ อำเภอบ่อพลอยและบางส่วนของอำเภอพนมทวน 3). เขตที่ราบลุ่มน้ำ ได้แก่พื้นที่ทางด้านใต้ของจังหวัด ลักษณะเป็นที่ราบแห้งแล้งแต่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ อยู่บริเวณอำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วงและบางส่วนของอำเภอพนมทวน อำเภอเมืองกาญจนบุรี นับเป็นจังหวัดสำคัญที่มีการทำพืชไร่อย่างแพร่หลายเช่น กระชาย ฟ้าทะลายโจร อ้อย มันสำปะหลัง

อำเภอท่ามะกาเป็นอำเภอที่มีการปลูกพืชไร่เป็นจำนวนมาก ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่การปกครองข้างเคียงต่อไปนี้ ทิศเหนือจดอำเภอพนมทวน และอำเภอสองพี่น้อง (จังหวัดสุพรรณบุรี) ทิศตะวันออกจดอำเภอกำแพงแสน (จังหวัดนครปฐม) และอำเภอบ้านโป่ง (จังหวัดราชบุรี) ทิศใต้จดอำเภอบ้านโป่ง (จังหวัดราชบุรี) ทิศตะวันตกจดอำเภอท่าม่วง เกษตรกรนิยมทำพืชไร่และทำนา การจัดการปลูกกระชายขาวของเกษตรกรเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้สำเร็จ บนความยากลำบากบนพื้นที่ราบแห้งแล้งนับว่าเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นแนวทางและประโยชน์สำหรับเกษตรกร ในจังหวัดกาญจนบุรี และเกษตรกรในประเทศไทยที่มีพื้นที่ในลักษณะเดียวกันเพื่อนำใช้เป็นรูปแบบ (Model) หรือเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ภาครัฐนำไปกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางในการปลูกและผลิตกระชายขาวให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการปลูกกระชายขาว เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาวิธีการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร อำเภอท่ามะกาจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก** การวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกกระชายขาว อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 10 ราย กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร โดยเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การเลือกต่อไปนี้ 1) เป็นเกษตรกรปลูกกระชายขาว 2) เป็นผู้ประสบความสำเร็จในปลูกกระชายขาวเพื่อการจำหน่าย 3) มีภูมิลำเนาในอำเภอท่ามะกา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) จำนวน 3 ราย ที่เป็นผู้รู้เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแปลงเพาะปลูกและการสัมภาษณ์ 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน รวม 18 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและการประชุมกลุ่มย่อย

2. **เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล** มีดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ กับผู้ให้ข้อมูลหลักรายบุคคล (Key informants) ตามประเด็นที่กำหนด เพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) แบบสังเกต (Observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการศึกษาเหตุการณ์พฤติกรรมของเกษตรกร ในการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการปลูกหรือการปลูกกระชายขาวในพื้นที่สูง

3) แบบการประชุมกลุ่มย่อย (Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการจัดสนทนากลุ่มย่อย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล: 1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และบริบททั่วไปทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตพื้นที่วิจัย 2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ การลงเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล กับผู้ปลูกกระชายขาว การสังเกต และการสนทนากลุ่ม 3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย 4) กำหนดแผนปฏิบัติงานภาคสนาม เพื่อลงพื้นที่ศึกษาสถานที่ใช้เก็บข้อมูลภูมิปัญญาการปลูกกระชายขาว

4. การตรวจสอบข้อมูลวิจัย: ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้อง เพียงตรง เชื่อถือได้ ประกอบด้วยด้านสถานที่ ด้านบุคคล และด้านเวลา 1) ด้านสถานที่ เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ 2) ด้านบุคคลเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลจากต่างบุคคลจะเหมือนกันหรือไม่ 3) ด้านเวลา เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย หากพบว่ายังมีส่วนใดที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์และการจัดทำข้อมูลโดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากภาคสนามมาจัดทำข้อมูล ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่างๆ มาศึกษาอย่างละเอียดพร้อมจัดระบบหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ 2) นำข้อมูลจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมได้จากการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับภูมิปัญญาการปลูกกระชายขาว ข้อมูลที่ได้นำมาแยกประเภทจัดหมวดหมู่และสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่ทำการวิจัย 3) การตรวจสอบความถูกต้องของ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารและข้อมูลภาคสนามที่รวบรวมได้จากการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ 4) นำข้อมูลมาสรุปและจัดหมวดหมู่ เพื่อตอบคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการเขียนแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) 5) การวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีทางวัฒนธรรม มาวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาของการปลูกกระชายขาว เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร

ปัญหาการเลือกพื้นที่ปลูกพบว่า การปลูกกระชายขาวไม่ควรปลูกได้ต้นไม้บางชนิด เช่น ไม้ควรปลูกต้นมะปรางและมะขาม แต่กระชายขาวควรปลูกในพื้นที่ที่มีแดดรำไร และควบคุมด้วยความชื้นจากฟาง

การเลือกสายพันธุ์กระชาย มีการปลูก 2 สายพันธุ์ คือ พันธุ์รากกล้วยและพันธุ์พวงทอง มีกลิ่นหอมน้อย กระชายมีปัญหาการเตรียมดิน เนื่องจากกระชายไม่ชอบที่พื้น มีน้ำขัง และกำจัดวัชพืชให้หมดก่อนการปลูก

ปัญหาของการปลูกเนื่องจากว่า การปลูกกระชายขาวมีหลายขั้นตอน การใส่ปุ๋ยขาวปรับสภาพดิน การใช้ปุ๋ยรองพื้นในระยะเวลาที่เหมาะสม การยกทรงและการป้องกันระบายน้ำ ป้องกันน้ำขังเมื่อเกิดฝนตกหนัก

ปัญหามักเกิดขึ้นในฤดูฝนที่มีฝนตกชุกเพราะกระชายขาวไม่ต้องการน้ำให้หัวกระชายขาวเน่าเสียหายได้ กระชายมีโรคและแมลงได้แก่ โรคใบไหม้ โรคใบจุด โรคหัวเน่า สามารถทำลายกระชายขาวที่กำลังเติบโต หากพบโรคใบจุด โรคใบไหม้ หรือโรคหัวเน่า ให้นำไปเผาทำลายนอกแปลง

ปัญหาการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระชายขาว พบว่า ราคาตลาดในขณะเก็บเกี่ยวมีความไม่แน่นอน ปัญหานี้มักเกิดขึ้นทุกปี นับเป็นปัญหาสำคัญสำหรับเกษตรกร

2. วิธีการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร

การเลือกพื้นที่การปลูก ใช้วิธีการเลือกดิน เป็นดินร่วนปนทราย ไม่มีน้ำท่วมขัง

ภาพประกอบ 1 การยกทรงของกระชายขาวที่เป็นพืชไม่ชอบน้ำท่วมขัง ต้องทำร่องระบายน้ำ (เก็บข้อมูลโดย : ผู้วิจัย)

ภาพประกอบ 2 การใช้ฟางกลบดิน เพื่อรักษาความชื้นของดิน (เก็บข้อมูลโดย : ผู้วิจัย)

การคัดเลือกสายพันธุ์ พิจารณาใช้เหง้ากระชายขาว โดยมีอายุเฉลี่ย ประมาณ 7-10 เดือน เหง้ากระชายขาว ต้องตัดเหง้าให้ได้ 3 แฉ่ง ต่อหลุม

การเตรียมดิน การพรวนดิน เพื่อกำจัดวัชพืชมีการไถ 1-2 ครั้ง แล้วแต่ความรุนแรงของวัชพืช การทำแปลง โดยการยกทรงสูง 20-30 ซม. แปลงมีขนาดกว้าง 80-120 ซม. ร่องกันด้วยการใส่ขี้เถ้ากลบและขี้ไก่แห้งผสมลงไป ปรับสภาพคลุกด้วย ปูนขาว อัตรา 300 กิโลกรัมต่อไร่

[506]

การปลูกกระชายขาว ใช้เหง้ากระชายที่มีหน่อสีแดง หรือมีแงง จำนวน 3-5 แงงปลูกลงในดินลึกประมาณ 5-10 ซม. ระยะห่างระหว่างแถวและหลุม 30x30 ซม. คลุมด้วยฟางให้หนา เพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้น (สมศรี กอวังตะโก : สัมภาษณ์)

การให้น้ำ ให้ปุ๋ย การให้น้ำจะ ให้ 2-3 วันต่อครั้ง ใช้ระบบน้ำแบบ Sprinkler โดยช่วงฤดูฝนเว้นการให้บ้างบางครั้ง (บุญเลิศ กอวังตะโก : สัมภาษณ์)

ภาพประกอบ 3 ระบบการให้น้ำโดยใช้ Sprinkler
(เก็บข้อมูลโดย : ผู้วิจัย)

ภาพประกอบ 4 การให้ปุ๋ยเคมีรองกันหลุม (เก็บ
ข้อมูลโดย : ผู้วิจัย)

กระชายขาวไม่ชอบปุ๋ยเคมี โดยเฉพาะปุ๋ยยูเรียและปุ๋ยใส่नाข้าว 16-20-0 ซึ่งเป็นปุ๋ยที่ละลายในดินช้าแต่สามารถใช้รองกันหลุม เมื่อขึ้นงอกให้ปุ๋ยอินทรีย์เคมีหรือปุ๋ยหมัก ประเภชั้วตากแห้ง ชั้วควายหรือชั้วไก่แห้ง ไม่ควรใช้มูลสัตว์สด เพราะจะเกิดแบคทีเรียเป็นอันตรายต่อกระชายขาว วิธีใส่ คือปล่อยให้ดินแห้งประมาณ 3 วัน สังเกตดูใบจะเหี่ยว จึงให้ปุ๋ยและรีบรดน้ำให้ชุ่มเพื่อให้กระชายขาวดูดซึมได้ทันที

การกำจัดวัชพืช การพรวนดินก่อนเริ่มปลูกจะกำจัดวัชพืชแต่แรก แต่ถ้าขึ้นในขณะปลูกกระชาย การกำจัดวัชพืชหลักปลูก ใช้วิธีการใช้แรงงานในการถอนหรือใช้เครื่องมือในการตัดหญ้า (ฉัตรชัย รักอักษร : สัมภาษณ์)

โรคเน่า จะถอนทิ้งนำไปทิ้งนอกแปลง หากพบโรคใบไหม้บ้าง ก็ไม่ต้องฉีดสารเคมีฆ่าแมลง เพราะโดยปกติ โรคเหล่านี้ ไม่ระบาดมาก

การเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวได้ เมื่อ อายุ 6 เดือน แต่ก็สามารถยืดระยะเวลาในการเก็บได้ถึง 12 เดือน ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวกระชายขาว

ภาพประกอบ 5 การล้างทำความสะอาดกระชายขาว (เก็บข้อมูลโดย : ผู้วิจัย)

ภาพประกอบ 6 การเก็บกระชายไว้ในดินรอราคาดี ค่อยเก็บกู้ (เก็บข้อมูลโดย : ผู้วิจัย)

3. แนวทางการปลูกกระชายขาวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของเกษตรกร

ผลจากแนวทางการปลูกกระชายขาวของเกษตรกร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า คราวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลง จึงไม่ให้ความสนใจในการสืบต่อ แนวทางการแก้ไข ช่วยเหลือเกษตรกรที่ยังประกอบอาชีพกระชายขาวอยู่ให้ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับลูกหลาน ความไม่แน่นอนมีหลายสาเหตุ แนวทางแก้ไขมีดังนี้

ความไม่แน่นอนของราคาตลาดกระชายขาว ทำให้เกษตรกรบางคนประสบการขาดทุน รายได้ไม่เพียงพอ ในการดำเนินชีวิตและเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพต่อ แนวทางการแก้ไข การส่งเสริมของภาครัฐ ในด้านการตลาด ทำการวิจัยด้านการแปรรูปที่สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตให้กับเกษตรกร

ความไม่แน่นอน ของดิน ฟ้า อากาศ ฝนตกในปริมาณมากเกินไป เกิดภาวะภัยแล้ง ทำให้ขาดแคลนน้ำ ส่งผลกระทบต่อผลผลิตกระชายขาว แนวทางการแก้ไข ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุล และยั่งยืน

ความเสี่ยงในการบริหารจัดการน้ำที่อาจจะมากเกินไปในช่วงฤดูฝน แนวทางแก้ไขโดยการติดตามข่าวสาร การพยากรณ์อากาศของทางราชการ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ก่อนที่จะเกิดภัยพิบัติ

เกษตรกรส่วนหนึ่งที่ไม่มียูนิฟิเคชันปลูกกระชายขาวเป็นของตัวเอง ภาครัฐต้องเข้ามามีส่วนร่วมในจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ในการปลูก

การปลูกกระชายขาวคือการที่เกษตรกรขาดอำนาจต่อรอง แนวทางการแก้ไข เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มเพื่อเป็นอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิต

ตลาดเป็นของพ่อค้าแต่การลงทุนและความเสี่ยงเป็นของเกษตรกรแนวทางการแก้ไข รัฐให้ข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับเครือข่ายการปลูกกระชายขาวและพืชเศรษฐกิจอื่นๆให้กับเกษตรกร

ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น แนวทางการแก้ไข การลดต้นทุนการผลิต ลดค่าปุ๋ย โดยการทำปุ๋ยหมักขึ้นใช้เอง ใช้สมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืช การทำให้สินค้าได้คุณภาพและมีมาตรฐาน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า การปลูกกระชายขาวของเกษตรกรที่พบขั้นตอนการปลูกกระชายขาว มีขั้นตอนที่ซับซ้อน หากขั้นตอนใดมีการทำที่ผิดวิธีหรือผิดขั้นตอน เช่น การใส่ปูนขาวปรับสภาพดิน การใช้ปุ๋ยรองพื้นในระยะเวลาที่พอเหมาะ การตัดเหง้าต้นพันธุ์ที่พอเหมาะ การแช่น้ำยาฆ่าเชื้อรา การยกร่องและการป้องกันระบายน้ำ ป้องกันน้ำขังเมื่อเกิดฝนตกหนัก ก็จะทำให้ประสิทธิผลเสียหายของการปลูกกระชายขาวในฤดูนั้นจะนำมาซึ่งปัญหาความเสียหายของผลผลิตที่อาจทำให้เกษตรกรขาดทุนเป็นไปตามแนวคิดสมาร์ท ที่ระบุว่า ต้องมีความรู้ในการลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับผลผลิตเนื่องจากความผิดพลาดในการจัดการที่ผิดขั้นตอนเช่นอาจเกิดโรคระบาด นอกจากนี้เกษตรกรต้องมีความรู้ในการเพิ่มคุณภาพมาตรฐานการผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมสุข พจนการุณ (2559) ได้ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้สำหรับการผลิตเจาะลึก “Smart Farmer” แคว้นแนวคิดใหม่หรือจะพลิกโฉมการเกษตรไทยกระชายเชิงพาณิชย์ พบว่า จากการรวบรวมข้อมูลทุกมิติด้านลึก ทางเภสัชวิทยาของสารบริสุทธิ์และสารสกัดจากเต้ากระชายดำประกอบด้วย การวิเคราะห์และสรุปความเป็นไปได้ในภาพรวมสำหรับการวิจัยเชิงพาณิชย์ นั้น ต้อง ครอบคลุมทั้งการปลูก การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาให้ผลผลิตของกระชายดำมีคุณภาพคงที่ขณะที่เชิงพาณิชย์หมายถึงการผลิตเป็นจำนวนมากมีผลผลิตต่อเนื่องสามารถซื้อหาได้ตลอดเวลาพร้อมทั้งมีคุณภาพ โดยเฉพาะสาระสำคัญของที่มีสรรพคุณที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและผู้ป่วยต้องได้กำไรจากการปลูก

2. ผลการวิจัยพบว่า กระชายขาวเป็นพืชไม่ต้องการน้ำมาก ซึ่งมีปัญหามักเกิดขึ้นในฤดูฝน หากไม่มีการยกร่องหรือจัดการระบายน้ำออกไม่ทัน ส่งผลทำให้หัวกระชายขาวเน่าเสียหายได้ สอดคล้องกับแนวคิด Smart farmer ที่ระบุในหลักการสำคัญข้อหนึ่งว่า ลดความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และการจัดการส่งผ่านความรู้และเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร ทั้งนี้เพราะว่า การที่ไม่มีการยกร่องจะนำมาซึ่งความเสียหายของกระชายขาวทั้งไร่ ซึ่งเกษตรกรจำเป็นต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในการยกร่องทำแปลง ที่เหมาะสมกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ ในพื้นที่ ที่ปลูกจึงจะสามารถลดความเสี่ยงดังกล่าวได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Terry และ Percy (1984) ว่า เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานที่เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาและมีความปรารถนา ในการทำการเกษตรในชุมชนของตนแต่ปัจจุบันสภาพดิน ฟ้า อากาศ และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปดังนั้นประชาชนต้องได้รับการเรียนรู้การเกษตรสมัยใหม่เพื่อให้ทันกับการผลิตพืชซึ่งนอกเหนือจากการบริโภคในครัวเรือนและในชุมชนแล้วยังต้องนำไปแสวงหากำไรจากการค้าขายที่เป็นเศรษฐกิจชุมชน

3. ผลการวิจัยพบว่า กระชายเป็นพืชป่า การให้ปุ๋ยต้องเลียนแบบธรรมชาติ การให้ปุ๋ยอินทรีย์เคมี จึงเหมาะสมที่สุด เช่น ขี้วัวตากแห้ง ขี้ไก่แห้ง เพราะถ้าเป็นปุ๋ยสดจะทำให้เกิดแก๊ส ซึ่งจะเกิดอันตรายแก่กระชาย ชาวได้ สำหรับการให้ปุ๋ย ก่อนปลูกให้รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยขี้ไก่เก่า หลุมละ 200 กรัม และคลุมแปลงปลูกด้วย พางข้าวหนาประมาณ 2 นิ้ว ถ้าใส่ปุ๋ยเคมีให้กับต้นกระชายมากๆ จะเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้ต้นกระชายเน่าตาย ได้ เพราะกระชายขาวไม่ชอบปุ๋ยเคมี โดยเฉพาะปุ๋ยยูเรียและปุ๋ยใส่नाข้าว 16-20-0 ซึ่งเป็นปุ๋ยที่ละลายในดินช้า ซึ่งในความอุดมสมบูรณ์ของดินที่จากธรรมชาตินั้น ปัจจุบันหาได้ยากเต็มที เนื่องจากมีการตัดไม้ทำลายป่าและ มีการใช้ที่ดินในการเพาะปลูกอย่างต่อเนื่องทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จำเป็นต้องมีการเพิ่มเติมธาตุอาหารที่ได้จากธรรมชาติคือมูลสัตว์และใบไม้ต่างๆ ที่ผ่านขั้นตอน ของการทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์เคมี สอดคล้องกับแนวคิด Smart farmer ซึ่งเกี่ยวข้องด้านการลดต้นทุนในกระบวนการผลิต โดยอาศัย วัตถุดิบ ภายในท้องถิ่น สอดคล้องกับทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology)

4. ผลการศึกษาพบว่า การกำจัดวัชพืชและโรคที่พบ เกษตรกรมีการกำจัดวัชพืชด้วยการใช้ พรวน ดิน และใช้แรงงานในการกำจัดวัชพืชช่วงระหว่างกระชายขาวโต และโรคที่พบในกระชายขาว ได้แก่ โรคหัวเน่า มีความเชื่อ โดยไม่ใช้น้ำคลองที่มีใบไม้ทับถมเนื่องจากมีแบคทีเรียสามารถทำลายกระชายขาวได้ สอดคล้องกับ ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ทรงคุณ จันทกร (2563:41-42) ที่กล่าวว่ามนุษย์ผูกพันกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ เนื่องจากว่าในอดีต เกษตรกรมีความเคารพต่อพืชผลการเกษตรของเขาจึงใช้ น้ำที่เกษตรกรคิดว่าไม่สกปรกเน่าเสียเหมาะที่ นำมาใช้รดกระชายขาวเพื่อให้เจริญเติบโตเพราะกระชายแต่เดิมนั้นเป็นอาหารของมนุษย์ปรุงรับประทานใน คราวเรือน เชื่อกันว่าหากได้รับสิ่งที่ไม่ดี จะสร้างความเจริญเติบโต ก็อาจจะทำให้อาหารนั้นเป็นพิษหรือไม่มี คุณภาพ แต่ปัจจุบันกระชายขาวสามารถทำเป็นธุรกิจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cartledge (1995 : 39) ได้ศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในประเทศเอธิโอเปีย พบว่า ภูมิปัญญาพื้นบ้านมีผลต่อการจัดการ ทรัพยากรแบบยั่งยืน และมีผลต่อความมั่นคงทางสังคม ให้ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สำคัญ เช่น มีการจัดบรรทัดฐาน ในการใช้ทรัพยากร การให้ความเคารพต่อการใช้ทรัพยากร ความตระหนักต่อระบบนิเวศ

5. ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรในการปลูกกระชายขาวจะใช้การคลุมพางให้หนาประมาณ 2 นิ้ว เพื่อกองความชื้นกระชายขาวซึ่งเป็นแนวทางที่เป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ที่ใช้ปฏิบัติกันมา และสอดคล้องกับ แนวคิด Smart famer มีการจัดส่งผ่านความรู้ที่ได้รับจากชุมชนได้รับการพิสูจน์แล้วว่า ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ประโยชน์จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Janpanit (1996 : 84) ได้ ศึกษาการจัดการด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ในหมู่บ้าน พบว่าประชาชนท้องถิ่นยังคงใช้ภูมิ ปัญญาพื้นบ้านในการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิต และที่มีการใช้ทรัพยากรในชุมชน

6. ผลการวิจัยพบว่า แนวทางของเกษตรกรในการยืดเวลาการจำหน่ายในระยะที่ราคาผลผลิต กระชายขาวยังไม่เป็นน้ำที่พอใจ โดยใช้วิธีการนำกระชายขาวใส่กระสอบปุ๋ยเก็บไว้โดยไม่ต้องทำความสะอาด

รากกระชายจะยังความสดไม่เน่าเสีย หรือเก็บไว้ในไร่ไม่ชู้ขึ้นมาโดยสามารถยืดอายุได้ถึง 6 เดือน เมื่อราคากระชายขาวดีจึงชู้ขึ้นมาขาย สอดคล้องกับ ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ทรงคุณ จันทจร (2563:41-42) ว่าด้วยเรื่องของการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของมนุษย์เพราะชุมชนรู้ว่ากระชายขาวเมื่อฝังอยู่ในดินจะไม่มีกลิ่นเน่าเปื่อย แม้ต้นข้างบนจะเหี่ยวแห้งและพร้อมเกิดขึ้นมาใหม่เมื่อถึงฤดูฝน ดังนั้นการเก็บกระชายขาวไว้ในดินหรือการเก็บกระชายขาวไว้ในกระสอบที่ไม่ล้างดินออก จะสามารถเก็บรักษาไว้ได้ เป็นเวลานาน เพื่อรอเวลาที่ราคาเป็นที่น่าสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมสุข พจนการณ (2549) ที่พบว่า ราคาของกระชายไม่มีความแน่นอน ทำให้เกษตรกรไม่สามารถคาดการณ์ของราคาได้นับเป็นอุปสรรค ประกันราคาขั้นต่ำ การหาตลาดจำหน่ายผลผลิต การยืนยันฤทธิ์ทางยาที่เชื่อถือได้ทางวิทยาศาสตร์ การกำหนดโควตาซื้อขายและราคาที่แน่นอนสำหรับเกษตรกร ซึ่งระหว่างการรอให้ภาครัฐช่วยในการจัดการ หากเกษตรกรไม่ชู้กระชายขาวขึ้นมา ก็ยังสามารถเก็บรักษาไว้ได้ ดังนั้น กระชายที่ยังอยู่ในดินจึงเหมือนการเก็บไว้ในโกดังธรรมชาติที่ไม่ต้องลงทุน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแนวทางการปลูกกระชายขาวของเกษตรกร พบว่า คราวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลง จึงไม่ให้ความสนใจในการสืบต่อ แนวทางการแก้ไข ช่วยเหลือเกษตรกรที่ยังประกอบอาชีพกระชายขาวอยู่ให้ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับลูกหลาน ความไม่แน่นอนมีหลายสาเหตุแนวทางแก้ไขมีดังนี้

1. ความไม่แน่นอนของราคาตลาดกระชายขาว ทำให้เกษตรกรบางคนประสบการขาดทุน รายได้ไม่เพียงพอ ในการดำเนินชีวิตและเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพต่อ แนวทางการแก้ไข การส่งเสริมของภาครัฐในด้านการตลาด ทำการวิจัยด้านการแปรรูปที่สามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตให้กับเกษตรกร
2. ความไม่แน่นอน ของดิน ฟ้า อากาศ ฝนตกในปริมาณมากเกินไป เกิดภาวะภัยแล้ง ทำให้ขาดแคลนน้ำ ส่งผลกระทบต่อผลผลิตกระชายขาว แนวทางการแก้ไข ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน
3. ความเสี่ยงในการบริหารจัดการน้ำที่อาจจะมากเกินไปในช่วงฤดูฝน แนวทางแก้ไขโดยการติดตามข่าวสาร การพยากรณ์อากาศของทางราชการ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน ก่อนที่จะเกิดภัยพิบัติ
4. เกษตรกรส่วนหนึ่งที่ไม่มีที่ดินปลูกกระชายขาวเป็นของตัวเอง ภาครัฐต้องเข้ามามีส่วนในจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ในการปลูก
5. การปลูกกระชายขาวคือการที่เกษตรกรขาดอำนาจต่อรอง แนวทางการแก้ไข เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มเพื่อเป็นอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิต
6. ตลาดเป็นของพ่อค้าแต่การลงทุนและความเสี่ยงเป็นของเกษตรกรแนวทางการแก้ไข รัฐให้ข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับเครือข่ายการปลูกกระชายขาวและพืชเศรษฐกิจอื่นๆให้กับเกษตรกร

7. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น แนวทางการแก้ไข การลดต้นทุนการผลิต ลดค่าปุ๋ย โดยการทำปุ๋ยหมักขึ้นใช้เอง ใช้สมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืช การทำให้สินค้าได้คุณภาพและมีมาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ทรงคุณ จันทจร. (2563). การวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (ภาคปฏิบัติ) . คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ไทยรัฐออนไลน์. (2565). สถานการณ์การระบาดโควิด-19. วันที่ 30 มีนาคม 2565
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2564). กระจายชาว-ฟ้าทะเลลายโจรระล่ำพ่อค้าเหมาเกลี้ยงยกไรให้ราคาเพิ่มสามเท่า. 21 กรกฎาคม 2564
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). แลงการณ์มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องการอ้างอิงถึงผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อประกอบการโฆษณาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสรรพคุณของสารสกัดกระจายขาวในการต้านโรคโควิด-19. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- เสริมสุข พจนการุณ. (2549). ความเป็นไปได้ในการผลิตกระจายดำเชิงพาณิชย์. วารสารวิชาการเกษตร. 24 (3), 263-287.
- เสริมสุข พจนการุณ. (2559). ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้สำหรับการผลิตกระจายเชิงพาณิชย์. วารสารวิชาการเกษตร. 24 (3), 267-269.
- Cartledge, Danicl M. (1995). *Taming the Mountain: Haman Ecology, Indigenous knowledge, and sustainable resource management in the Doko Gamo society of Ethiopia*. Ph.D. Dissertation Florida: University of Florida.
- Janpanit, Surasin. (1996). *Indigenous Knowledge in Natural Resource Management : the case of Two Villages in Thailand*. Master Thesis, Khanate: Khanate University.
- Terry, Rambo A. and Percy, E. Sajise. (1984). *An Introduction to Human Ecology Research on Agricultural Systems in Southeast Asia*. College, Laguna, Philippines: University of Philippines at Los Banos; Honolulu, HI: East – West Center.

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

นายฉัตรชัย รักอักษร อายุ 56 ปี พักอาศัยอยู่ที่ 43/3 ต.พระแท่นลำพระยา อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

บุญเลิศ กอวังตะโก อายุ 47 ปี พักอาศัย 61/2 ม.14 ต.พระแท่นลำพระยา อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

นางสมศรี กอวังตะโก อายุ 42 ปี พักอาศัยอยู่ที่ ต.พระแท่นลำพระยา อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี